

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2-50; pe 1 lună fl 1

Nr. de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:

ca și în garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserșiunile sânt a se plăti
înalte.

Scrisori nerăncate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul III.

Număr de Duminecă

Nr. 12.

Pagini dedicate Mamelor Române.

CHARACTERUL.

„Vieța unui om este caracterul său,” zice Goethe; în vieța unui popor caracterul este ancora proptitoare, ce apără vasul de valurile furtunoase. Un popor înzestrat cu caracter are cea mai sigură garanție de trăinicie; acolo unul ca toți și toți ca unul, lucrează într'un gând și într'o direcțiune, puterea de viață crește, ear' dușmanul zadarnic va cerca să spargă rîndurile, căci se va lăsa de un zid neclintit.

Românii și Grecii, cele două popoare nobile și puternice ale trecutului, numai prin caractere mari ajunseseră la apogeul înfloririi și gloriei lor, îndată, însă, ce corupțiunea și trădarea, aceste flagele molipsitoare, putură răsbi în șirele lor, urmă și decadența lor morală, ce le pregăti perirea.

Pentru ca un popor să reprezente însă, o întregitate de caracter și pentru ca să poată produce caractere mari, are nevoie de o educațiune parțială a fiecărui individ; perfecțiunea caracterului conduce la perfecțiunea sistemului.

Neapărat, ca această sarcină în-cumbă tot familiei și deoare-ce firea omenească trebuie mlădiată din vreme, și această datorie cade în parte tot în sfera mamei.

Știm, că omul de la nașterea sa, manifestează unele nisuițe, care mai pe urmă se prefac în voință. Această voință complet dezvoltată și disciplinată în bună direcțiune produce caracterul; invers însă, lăsată în bună voia ei, fără frâu, produce pasiunile și oarbele nesocotite.

Deci, noi mamele, suntem menite a veghea asupra acestui mic grăunț dumnezeesc din sufletele copiilor noștri, căci acesta este, care pune în mișcare voința, mintea și fantasia, împreună producând, minunile sufletu-tești. Buna temelie la formarea caracterului va servi ca o busolă sigură în vieța lor individuală, de mare folos atât societății, precum și națiunii.

La formarea caracterului, ca și la toată educațiunea, sunt în mare parte exemplele dătătoare de măsură pentru copil; prin urmare este de mare însemnătate maxima lui Jean Paul: „Mit dem Kinde zugleich, formt die Mutter ihr heiligeres Ich”. O mamă conștiințioasă se va supraveghea, își va completa și reface educațiunea pentru ca să fie oglinda vie a copilului ei, căci greșelile copiilor sunt în mare parte răsfrângerea greșelilor părinților.

O mamă slabă, care amenințând mereu, nu eșcută nici odată pedeapsa, care pentru aceeași greșală arată, când

blăndețe, când străjnicie, așa după cum este dispusă, va da cel mai rău exemplu de șovăire și de nesiguranță, aceste două vrăjmașe ale caracterului.

Dinpotrivă, vom obișnui pe copii noștrii neapărat ca sub controla noastră să se judece și să se conducă singuri, după cum ne învață Spencer: Ținta educațiunii morale este formarea unor ființe „destoinice să se guverneze singure, ear' nu să fie guvernate de alții”.

Siguranța de a trăi cu principiile proprii, care odată le-am încuviințat de bune și a căror consecințe diatr'u început credem că le putem lua asupra-ne, dă ansă la nobile fapte, înalță cugetul și desvoaltă energia. Din contră însă, a aproba astăzi, ceea ce am condamnat ieri, pentru ca ziua de mâine să ne pară earăși rău, este dezechilibrarea voinței, ce produce o viață fără liniște și fără interes.

Mai trebuie să combatem ca vrăjmași ai formării caracterului: indiferența, neatențiunea, zăpăceala, ce produc confuziunea, împedecând astfel lămurirea voinței; totodată să nu lăsam pe copil a prinde obiceiuri de posomoreață fără cauză, care se desvoaltă în toane capricioase — să nu le lăsam fără ocupațiune și activitate, aplecat spre indolență.

Ne vom strădui dară a pune în mișcare motorul cugetării, care va trebui să stăpânească oscilațiunile sufletului său. Prin concentrarea gândirii și judecării, precum prin activitate îi vom da tăria sufletului, ajungând astfel la armonioasa unitate sufletească. D-na de Maintenon se exprimă: „Nimic nu este imposibil unui om sirguitor și perseverant”.

Mama română se va strădui a deprinde pe copii ei la simplitate și sobrietate, chiar din punct de vedere național, ca să nu rămnească la belșug și măreție, când vor fi ispitiți și mulcomiți a-și vinde cele mai scumpe principii pentru „un blid de liute”.

Ca dogmă de caracter național, le vom însuși respectul datorit neamului nostru, desbarându-ne năravul de a lăuda ca mai bune și preferabile obiceiurile și apucăturile streinilor — slăbiciune rămasă pe capul nostru din grele vremuri de iobăgie și robotă.

Asemenea vom îngrădi inima lor de pământul strămoșesc, ca să nu-l părăsească, ori cât de greu ar fi traiul, fiind că dacă ne vom duce cu toții să căutăm aiurea vieța mai ușoară, acest pământ care conține moaștele străbunilor noștrii va rămânea pe mâni străine.

Femeia română poate marca și releva caracterul nostru național păstrând cu sfințenie toate obiceiurile religioase; naționale, *) cultivând poezia populară, a basmelor, doinelor, cîntecelor, ghicitorilor, precum și a muzicii și jocurilor naționale, mai iubind a se învesti cu frumosul și

pietorescul nostru costum național pe care nu l'au desprețuit nici regine.

„Acțiți dar' această comoară națională și încredințați-o întreagă în bună păstrare fiilor și fiicelor voastre, căci este moștenire rămasă nouă din neamuri de neamuri, și totodată cea mai frumoasă individualitate ce o avem în dar de la Dumnezeu. Un popor debrăcat de caracterul său individual este pierdut pentru că va putea fi absorbit cu cea mai mare înlesnire.

Maria Baiulescu.

Ungurii contra dlui Sturdza. „Egyetértés” (Nrul de la 29 c) face dare de seamă la loc de frunte despre întrunirea, ce opoșă în Fleva și Filipescu au ținut Duminecă trecută în București, întrunire în care s'a vorbit contra dlui Sturdza pentru-că i-ar iubi pe Unguri și i-a servit lui Bánffy. Ea guvernamentală „Pesti Napló” înregistrează și ea cu bucurie campania ce opoșă din România a pornit contra dlui Sturdza... De ce se bucură „Pesti Napló” așa tare, se esplică într'un articol pe care îl reproducem la alt loc.

Cum se judecă în Viena. Ziarul antisemit din Viena „Deutsches Volksblatt”, scriind despre noul guvern ungar, spune, că „peșca în dieta din Budapesta între partide s'a făcut pe temeiul anăgiriilor impronunțate”, ceea ce vrea să zică: pe înșelătorie...

Pe urmă espune, că în Ungaria toate popoarele, chiar și maghiarii, urăsc pe jidani, și totuși aceștia poruncesc în toate și la toate, prin urmare, zice: „Ungaria este un stat iudevesc”.

NĂCAZUL ȘI TEAMA UNGURILOR.

În urma votării convenției comerciale între România și Germania și mai ales în urma modificării ce guvernul actual al României a introdus în legea minelor, „Magyarország” (dela 15/27 Martie), foaia celor mai înfocați Unguri, a Kossuthistilor, scrie un lung articol în care arată cum România prin aceste legi se întărește în detrimentul neamului unguresc. Foaia ungurească e necăjită rău mai ales pe d. D. Sturdza, al cărui discurs ținut în chestia legii minelor îi necăjește rău pe Unguri, deoare-ce — așa scrie nemitul ziar — prin ideile desfășurate de d. Sturdza și primita de Senat, se include în România drumul streinilor și se pun măsuri puternice întăriții neamului românesc.

Ear ziarul guvernamental „Pesti Napló” (în Nrul dela 10/22 Martie) scrie un articol, din care scoatem următoarele:

„Vrem să amintim anume despre aceea convenție de cale ferată germană — română care cu încungiararea Ungariei așază legătură între Berlin, Constanța și Constantinopol.

Germanii îi atribuie afacerii foarte mare importanță, iar România într'atâta s'au bucurat de ea, că foarte repede au trecut prin parlament proiectul de lege referitor la asta. De altfel dezbaterile parlamentare e o simplă formalitate, câtă vreme cele două guverne, german și român, au fost subscris convenția deja la prima Martie.

Pe cei ce se ocupă cu chestiile acestea nici nu i-a mai suprins lucrul, nici din partea Românilor nici din a Germanilor.

Regatul român, care dispune de cea mai bine organizată armată în peninsula Balcanică

se poate fâli cu frumoase progrese și în privința căilor ferate, precum și în ce se ține de politica de comunicațiune și comerț.

„Nu vom să exagerăm, dar atât e adevărat, că acest regal își exploatează în chip istet situația sa geografică deamă de învidiat, și lucrează sistematic într'acolo, ca se devie factor în comunicațiunea universală.

În 1890 au început Românii clădirea marelui pod peste Dunăre la Cernavoda; iar în 1896, la câteva zile după-ce Regele Francisc Iosif a distins capitala română cu visita sa, s'au apucat la Constanța de lucrările portului, care e chemat a rivalisa cu porturile de Odesa, Triest și Fiume. La festivitatea ce a urmat punerii petrei fundamentale, Regele român a accentuat, că prin aceasta s'a pus totodată și basă mării comerciale române.

Atunci (în 18 Octomvrie 1896) a indicat Regele Carol, că în urma deschiderii căii ferate București-Constanța și a așezării podului de lângă Cernavoda, cea mai scurtă legătură de cale ferată și maritimă, între London, Hamburg, Berlin, Constantinopol și Port-Said, va trece pe teritoriul României.

De vreme-ce politica română, pe lângă toate hărțelile sale interne, nu pausează, nu e în general mirare, că a intrupat planul regelui român, care mai curând ori mai târziu tot avea să vie la rënd.

Cel mult aceea e de mirat, că convenția s'a încheiat așa de repede și așa în secrete între guvernele din București și Berlin.

Acum, că secretul a fost desvelit, vedem, că guvernul german a pus multă bunăvoință pentru asigurarea acestei legături. E acesta cel dintâi drum care se pregătește spre Orient, cu totala încunjurare a Ungariei.

„Noi așa am crezut, că spre Orient noi, Ungaria, suntem podul de trecere. Acuma însă vedem că suntem numai un drum de țară.

Deși nu ne temem că va urma dintr'ua vre-o mare schimbare în comunicațiunea internațională de persoane, mărfuri și poștă, atâtă tutuși poate fi luat ca sigur, că această convenție germano-română, nu e în favorul nostru! Ba cu cât lumea se va deprinde mai mult cu noaua direcțiune de drum, cu atât mai puțin ne va fi aceea noauă plăcută! Iar pentru România acesta e un favor prețios! În momentul când portul de Constanța va fi terminat, Germania va grăbi, întrecând pe toți, a onora nisuițele române.

E adevărat că Germanii au reușit a și elupte în timp relativ scurt, locul prim în comerțul român, intrucât au învins pe Austrieci, ceea ce nu e mare virtute, au învins și pe francezi, ba în multe privințe și pe Englezi, căci guvernele române i-au ajutat. În urma acestor favoruri e de înțeles, că și ei vin să se revanșeze politicește și economiceste.

Căci chestia își are și importanța sa politică.

Nu zicem mult, dar atâtă doză tot va trebui cât dacă Imperatul Wilhelm ar fi ținut în București un toast înusufletit... (Alușie la aceea, că pe maghiari Imperatul Wilhelm i-a plătit nu demult, cu un toast însufletit roștit în Pesta. Deci ei indulciți cu vorbe, Români cu lucruri ceva mai prețios ca vorbele...)

Pentru asta nu facem imputări nimenui: ar fi absurditate dela noi să facem proces geografiei. Cine ce să facă, dacă drumul spre Răsărit e mai scurt preste România ca pe la noi?

Noi însă avem Dunărea. Pe Dunăre se putea crea o comunicație internațională uriașă. Ne-am și încălzit noi de gândul, că aceasta ar fi menire noastră, și de aceea — am regulat Porțile de fer...

„Dar că noi pân' acum n'am luat nici un folos mai mare Dunării, că n'am deprins comunicația pe aci, că liniile ferate orientale nu le-am exploatat mai bine, acestea toate sunt astfel de slăbiciuni, care cad numai asupra noastră și a austriecilor, asupra guvernelor ungare și austriace, asupra guvernului comun, dar pentru cari nimeni altal nu e răspunzător.

*) VII dovezi ale originii noastre.

„E însă corect să tragem învățătura din aceea ce vedem că se întâmplă în jur de noi. Iată grăbesc să deie înainte mari și mici, căci la finea veacului al douăzecilea, fiecare națiune trebuie să înainteze repede, dacă nu vrea să se scufunde. Națiunile mari progresează peste mări, unde își câștigă așa zicând pe nimic imperii și tesauri. Dar și cele mici, fiecare după puterile sale, se silesc să înainteze și să-și câștige poziții mai mari, averi mai mari, legături mai dese cu lumea.

„Că noi (Ungurii) n'o facem asta, e vina noastră, urmarea rămănerii înapoi a comerțului nostru, urmarea îngustimii de vederi a opiniei noastre publice și a caracterului provincial și advocătesc al politicii noastre!

DOMNULUI KRIEGSMINISTRU.

(De la cătănie.)

Cetitorii noștri își vor aduce aminte cum ne-am fost jeliți odată că la cătănie încă suntem batjocoriți și toată lifta străină ridicată la rang. Îndeosebi am arătat cum ne năcăjiră mai acum un an cu asentările chiar ca să ne amărească sfintele sărbători, ear' că feciorii noștri făcură „*Marschübung*“ în ziua sfintelor paști. În vreme ce pe noi cari de veacuri apărăm vitejește țeara și Tronul ne nesocotesc și ne silesc la slujbi grele în zilele de sărbători, Ovreei și la cătănie sunt popor ales. Tocmai acum dă ministrul de război porunca aspră, că feciorii de Jidovi să fie cruțați și la slujba cătănească opt zile, cât le țin sărbătorile paștilor, ca să poată posti și umbla la biserică. Parcă-i curat țeară jidovească și nu creștinească.

Acum primim din Bosnia o drăgălașă scrisoare de la feciorii noștri în care își deplâng soarta. Scrisoarea e scrisă „în numele infanteriștilor români“ de la un batalion a cărui nume nu-l putem spune căci ne temem să nu ajungă feciorii voinici în necaz. Dar' fiind că Dumnealor ne scriu: „v'e rugăm domnule redactor să puneți în foaia de Mărtisor cuvintele ce sunt pe aceste două fețe“ le împlinim dorința fără punerea numelui:

Românii n'au drept nici într-o parte, — scriu băieții. Venind batalionul... de la... regiment. au trebuit mulți sărji pentru slujbă și fiind puțini Nemți la companie, a trebuit să facem noi infanteriștii români slujba care ar fi fost pentru șargi, care poartă stele la grumazi pentru că suntem români și în Octomvrie au ruculit între răguși mai mulți Nemți, Unguri, și *Esra-illen* și pe aceea i-a făcut acuma șargi, le a prins stele la grumazi și noi cari eară suntem puși de ei să stăm în post, dar' am avea strof, dar' strofuri adecă pedeapsă nici noi nu avem, însă pentru că suntem români n'avem drepturi. Căci am zice că nu suntem în stare de a purta stele, dar' precum am fost în stare de a purta slujba pentru șergi în cinci luni de zile, am fi fost învățat noi cum să se poarte în slujbă. Am zice că pricina e fiind că nu știm nemțește, dar' ungurii pe cari i-a făcut șarguri încă nu știu nici o boacă nemțește. Din aceste fapte vedem că românii sunt numai să apere alte națiuni cu ei, căci zisa e că slugim pentru patrie, dară tot nu ni se dă nici o cinste că tot joc își bat alte națiuni de noi și în cătănie și în civilie, vina este a prepușilor noștri“.

Iată ce duh s'a încuibat și în armată. Pe acestia sigur, că nu noi i-am agitat în Bosnia, ci i-a agitat nedreptățile cari li-se fac și în cătănie.

Domnule „*Kriegsminister*“! De sgu-duirea ce a produs cazul Hentzi în corpul ofiteresc veți ști de sigur. Iată-vă și demoralizarea masei din armată, a „materialului“. Ei și? Cu astă armată vreți să susțineți echili-

brul european? *Reclamăm dreptate pentru feciorii noștri în interesul bine înțeles al „Armeegestului“ și a „Gesamtmonarchiei“, căci altfel „hazafisag“-ul demoralizează și armata precum a demoralizat țeara.*

Zdrobirea

„neamurilor“

Doă alegeri: la Siria și Lipova. — Uneltirile „neamurilor“ și înfrângerea lor.

Ca desnădăduții, cari își ved perrirea, astfel au luptat neamurile Dumineca trecută cu prilegiul alegerii pentru Sinod în cercul Siriei și al Lipovei. Cu toate acestea au fost frânte. Voința și dorința poporului a învins asupra uneltirilor și nemerniciilor. Dl *Russu Șirianu* a intrunit aproape toate voturile și la tot cazul în comunele fruntașe pe toate, ear' candidatul neamurilor s'a făcut de răs.

Dăm mai la vale amănunte despre felul cum a decurs alegerile.

Siria.

Încercat-au și aici neamurile să-și facă voturi, candidând doi fiscalși, pe dl *Német*, cumnat cu solgăbirul nostru și pe dl *Hötäran* (din loc). Șirienii nu s'au lăsat însă nămiți, ci toate 124 voturile le-au dat dlui *Russu Șirianu*. Zadarne neamurile au intrat în cheltuială, trimițând pe aici la toți numere din „*Tribuna*“, în care iubitul nostru consătean și luptător național e suduit în chip grețos. Mai ales sudălmile acestea ne-au întors cu scârbă de neamuri și toți ne mirăm cum dl *Rășiu* lasă să se ocărit în foaia sa bărbați de ai poporului în spre bucuria Ungurilor și a neamurilor nemernice, dintre cari la luptă națională nu am văzut nici pe unul, ci știm că Ungurilor numai li-se linguesc și-și băteau pe vremuri joc și de lupta în fruntea căreia era dl *Rășiu*, înconjurat tocmai de cei pe cari azi „neamurile“ li dușmănesc... Se vede că „presidentul“ de odinioară a căzut în doagă copilăriei... ori poate și mai rău.

Galza.

Antistiile comunale atât aici, cât și în alte comune, au avut poruncă dela solgăbirău, (gînere și el unui *Pavlovits*, ca și candidatul *Német*) să lucreze pentru candidatul neamurilor. Totuși voturile toate (35) le-a primit candidatul poporului, dl *Russu Șirianu*.

Musca.

Deoarece-avem preot din neamuri, candidatul acestora a primit și el 10 voturi. Dl *Russu* are însă majoritatea de 12 voturi.

Măderat.

Candidatul neamurilor a avut 71 voturi, față de 26 date dlui *Russu Șirianu*. Corteși a venit chiar dela Arad: Dori, fostul notar din Buteni (plecat silit d'acolo), cuscruul mitropolitului. Au mai corteșit apoi frații *Morar* (preotul și duchenarul) *unchii* candidatulului *Német*, născut și el aici. Fruntașii satului însă, au fost cu dl *Russu*.

Agriș.

Dl *Russu Șirianu* a căpătat 54 voturi, ear' dl *Német* 9. Popa *Motorca* zadarne se rupea să aduce voturi. Nu-l asculta nimeni. Fruntașii comunei, ca *Fericeanu*, frații *Bogdan*, *Oprea Onuțiu* și alții, au fost toți pe partea dlui *Russu*. D-nii dela Sibiu s'au mai trimiță pe aici „*Tribuna*“, că oamenii cel mult lipesc ferestrele sparte cu ea.

Pâncota.

Ori cât s'a frământat Oașca și cu toate că la acest prilej au venit la biserică și neguțătorii *Pavlovits* (unul este socruul candidatului neamurilor) cari de ani mulți nici nu vor să știe de Români, ei țin cu *Ungurii*, totuși majoritatea voturilor (23) a avut-o dl *Russu*, ear' dl *Német* numai 20. Ne-am despărțit plini de însuflețire, strigând: *Trăiască Russu Șirianu!* Trăiască frații *Binchici*, *Ilie Ștefan*, *Buda Simion* și *Chebeleu!* *Vivat preotul Leuca*, părinte adevărat, care lasă liberă voința poporului.

Comlăuș.

Cu mare însuflețire și cu toate voturile (149) am ales pe dl *Russu Șirianu*.

Aceiași veste primim apoi din *Che-rechiu*, unde s'au dat 40 voturi, apoi din *Sinilea*, (73 voturi) *F. Vârșand*, *Drauț* (50 v.) și *Arăneag*.

Candidatul neamurilor abea și-a putut face cuib în văgăunele pădurilor din *Dud* (21 voturi), unde popa *Motorca* cel care trage la măsăa din altar a spus că „dl *Német*“ va da „un acău de răchie“; în *Terno-va* (27 voturi), unde popa *Pap* (care mai are și un alt nume ce nu se poate rosti!) a zis că „să ținem cu gînerele dlui *Pavlovits*, că ne dă scânduri pe credință“ și în *Curta-Cheriu*, unde fostul notar *Ungurean*, care în rëndul trecut (fiind-că a fost sfințit) falsificase voturile, făcând din 22 voturi peste o săptămână 127. Acum nu va mai putea să umplă protocolul cu mai mult de câte voturi au fost (20), căci au fost la fața locului doi oameni de încredere ai dlui *Russu* și de astă-dată suntem gata a-l înfunda în temniță dacă mai falsifică.

În *Covasina* lupta a fost inversunată. Unul din neamuri, popa *Putici* din *Cuvin*, a stat două zile în sat și în ziua alegerii a slugit chiar în biserică, numai să poată aduna voturi. Poporul când a văzut însă cu câtă nerușinare corteșește s'a scărbit și n'a stat la alegere, zicând: „Dacă nu ne lăsați să votăm pentru cine ne place, nu stăm. Pe dl *Német* nu-l cunoaștem, nici nu știm dacă-i Român! Numele nu-l arată“. Un țeran, după cum ni-se scrie, i-a zis: „Mai bine ședeai, părinte, acasă, ear' nu să vini aici să ne buiguiești pe noi, că știm noi pe cine să votăm, pe cine am votat și în rëndul trecut, pe dl *Russu Șirianu*“. Întăiul nostru redactor a și intrunit majoritatea de 20 voturi, ear' candidatul neamurilor 18. Cu dl *Russu* au votat fruntașii satului, între ei *Luca* și *Magoș*.

Astfel a intrunit dl *Russu* ca la 700 voturi față de o sută și câteva ale candidatului neamurilor, va să zică de trei ori mai multe de cât neamurile, cari nu s'au rușinat, că popa *Putici*, a săvârși câte păcătoșii toate.

Cât despre cuscruul și cumnatul *Puticenilor*, *Voicu Hamza* din *Lipova*, care a disolvat sinodul numai pentru-că dl *Suciu* să nu poată fi ales, credem că tocmai acest păcat li va rupe capul și va face ca toți cari cinstesc sfântul altar al bisericii noastre naționale se vor ridica, și luând biciul, să gonească din biserică pe vameșii necinstiți.

Din Năsăud.

Proiect respins. În cauza directoratului.

Năsăud la 27 Martie 1899.

Proiectul pentru ridicarea unei linii ferate pe valea Someșului — despre care v'am scris în ultima corespondență — a fost respins de toate comunele grănițarești de pe valea Someșului afară de două — *Mocoel* și *Zagza*, unde deși sunt doi notari români, totuși prin diferite apucături mișelești, câștigând reprezentanța comunală au votat proiectul; însă concludul luat de aceste comune nu trage nimic în câmpănă. Proiectul respins a fost înaintat comisiunii silvanale ca să-și spună și ea cuvântul asupra lui, ear de acolo va fi trimis la ministru. În 23 a l. c. comisiunea silvanală a avut ședință la care au luat parte și cei opt reprezentanți ai comunelor grănițarești. Proiectul pus la dezbateri a fost respins. Asfel grănițarii someșeni au scăpat deocamdată de acest proiect desastroz.

Acest proiect a fost produs o adevărată revoluțiune între grănițeri, mai ales în acele comune, cari din exploatarea pădurilor au un venit anual de 20—30 mii fl... Aci locuitorii comunelor așteptau afară, amenințând cu bătaie pe primari și notari, cari — din oficiu sprigineau proiectul, astăzi spiritele s'au mai mai liniștit.

Astfel mulțumită luptei ce au purtat-o fruntașii grănițerilor proiectul deocamdată a fost înmormântat, ear' rezultatul câștigat trebuie să ne oșălească, căci de bună seamă guvernul și oamenii lor, s'au nu vor abziace așa ușor de planul lor, ci fie pe cale secretă, prin ordinațiuni aspre, fie prin amenințări, vor stărui ca acest proiect să fie din nou pus la dezbateri în reprezentanțele comunale. Inteligența someșană are datorința sfântă a informa poporul despre toate apucăturile guvernului, a-l povățui și conduce în luptă, ca așa averile câștigate prin sângele sfânt al strămoșilor noștri să nu cadă pradă unui plan atât de criminal, proiectat și susținut cu atâta tărie de guvern și vipera ce noi am crescut o *Ciocan*. Dacă *Ciocan* voește să fie director de căi ferate, cauteși alt loc, nouș nu ne trebuie.

Ciocan et comp. Văgh!

*

Numirea volnică de director substituit „domnului“ (hai să-i zicem și așa) *Gheție* nu a rămas fără protestare din partea patronatului gimnasial. Comisiunea fondurilor grănițarești a trimis la ministrul cultelor o deputațiune compusă din domni *Dr. Ciuta*, *Dr. Larionesi* și protopopul *Deaș* și care a fost condusă de însuși comitele suprem *grof Bethlen Pál*, de unde să vede că și el s'a îngrozit de atâtea lucruri anti-legale, de atâtea machinațiuni volnice și brutale, de atâtea ordinațiuni aspre și planuri criminale cu care de un timp încercă să înzestreaze sistematic mai mari zilele țării năseudean.

Deputațiunei i-s'a făcut promisiune, că lucrurile se vor isprăvi în favorul și după voința patronatului ear' comitele-suprem a făcut „promisiune solemnă“, că va sprijini toți pașii fondurilor. Știind bine comitele suprem, că numirea lui *Gheție* a produs mare iritațiune între grănițeri, a declarat că „voește pace în comitat“, de aceea stărui la ministru ca dreptate să se facă.

Comisiunea fondurilor în luna lui *Novembrie* a ales de director al gimnasiunii *Dr. Paul Tanco*, a cărui alegere a fost nămică de ministru din motiv de formă.

Comisiunea în ședința de 24 l. c. a hotărât excriere de concurs pentru postul de director. În 30 l. c. va fi adunarea comitetului central al fondurilor, unde se va dezbate mai multe lucruri de interes viu pentru gimnasiu și fondurile grănițarești.

Deși numirea lui *Gheție* de director substituit e opera lui *Ciocan*, totuși de astă-dată nu a reușit cum D sa a plănuț. Grănițerii sunt deci și așa apără drepturile părinți în capăt. De almintrelea rămâne, că în corespondența ulterioară să descriu toate activitatea dlui *Ciocan* atât ca director gimnasial și președinte al fondurilor grănițarești cât și ca deputat.

Un grănițer.

*) Comisiunea silvanală care administrează pădurile grănițarești e creată urma legii din 1890. E compusă din foștii și oficianți unguri.

Viața universitarilor.

Cluj, Februarie 1899.

Acuma la începutul semestrului al II al anului universitar 1898/99, cuget că e potrivit a atrage atenția factorilor competenți asupra unui lucru de mare importanță pentru viața noastră națională și viitorul popului român.

Mulți dintre părinți își trimit fii lor plini de speranță pe la universități și se îngrijesc astfel la timp de hrana lor sufletească, dar foarte puțini se îngrijesc în mod înfăptuit și de nutreământelor trupească; nu vorbesc că nu le-ar trimite de acasă după puțină bani destui pentru susținerea lor, din cauza împrejurărilor grele sub a căror greutate suferă în prezent tinerimea noastră, cu deosebire aici în orașul acesta, unde în loc de bună voință întâmpină din partea străinilor, pe lângă alte rele, chiar și rea voință.

Cei mai mulți dintre noi fiind săraci, ne susținem pe aici numai cu micile stipendii și sume lunare ce le primim de acasă, sau pentru munca ce o facem prin diferitele cancelarii; lucru natural, că pentru bani aceștia puțin, în schimb primim tot ce e mai rău și mai rău. Așa de cele mai multe ori suntem siliți, ca 2—4 înși să închiriam câte o chilie mobilată rău, mică, scundă, întunecoasă și nesănătoasă; apoi să solvim prețu relativ scump câte 10-15 înși pe la pădure săracă și familii scăpătate, care se susțin numai de pe abonajii lor; ba unii sunt în vînt chiar la familii israelite ortodoxe, cari mănăncă numai coșer. Își poate deci închipui ori cine, că ce bucate ne fierb aceștia. În fine tot din cauza banilor puținii cei mai mulți dintre noi cercetează numai localurile publice cele mai de rău, unde venim în atingere numai cu plevea societății culte. Nu e mirare deci, dacă, chiar în timpul acela când are trebuință trupul nostru de ceea mai mare îngrijire și cea mai bună nutriție, suntem siliți a trăi în locuințe umede și nesănătoase, prin locuri infecte și să ne hrănim rău, mulți dintre noi se sting în frageda lor tinerețe; iar cei mai mulți ne câștigăm tot felul de boale în oase, de unde provine un rău foarte mare pentru viitorul neamului nostru, mai ales luând în considerare, că deja strămoșii noștri înainte de asta cu mii de ani au scos zicala: „Mens sana in corpore sano“.

Răul acesta s-ar putea delătura însă ușor, dacă multele familii române inteligente și sărace, cărora le este posibil—știu și eu casuri concrete și cred că sunt destule și-ar transpune locuința dimpreună cu fiii lor, scri vin la școli aici și ar încerca și

menaga încă pe alți 3—4 tineri, seraci, tot cu aceleași spese cu ce trăesc între alte orașe; dar mai ales dacă dintre familiile române din loc fiecare și-ar ținea de onoare națională, că an de an au îngrijit și menagat pe atâția și atâția studenții români. Parcă le aud însă pe doamnele noastre cum zic indignate: „Nu ne-ar mai trebui altceva decât se mai servim încă și pe Stan și pe Bran“ dar să ne ierte domniele lor, dacă în privința aceasta le contrazic categorice, pentru că așa cuget, că ori cât de înaltă poziție socială ar avea și ori cât de avute ar fi, nu se demit întru nimica prin aceea, că vor primi la masa lor pe câtva tineri săraci, și de exemplu la o familie de 5-6 membri doamna casei a porunci bucatăresei, ca tot pentru aceeași plată, tot cu aceeași osteneală și tot în același timp să mai fie și pentru câte un tiner universitar, dând astfel posibilitatea, ca într-o casă și la o masă domnească să învețe toate manierele fine, ce se recer dela un om cult, și să aiba un vipt și nutreământ curat și sănătos, lucră principal pentru susținerea sănătății lor.

Sau, deoarece cei după cum arată analele universității aici în fiecare an studiază câte 50—100 tineri români, s-ar putea ca cel puțin să fie împreună la masă într-o restaurație românească, unde să convingă mai des cu bătrânii și inteligența noastră din loc și din și din jur; ceea ce numai spre folosul tinerimei ar putea fi. A și făcut încercare mai în ani trecuți câte un restaurator român, dar din cauza nepărtinirii și a discordiei ce domnește atât între tinerimea cât și între bătrânii de aici, nu s'a putut susținea, deci pe lângă concordia și părtinirea lor, nu una ba chiar și două restaurații românești ar putea subsista cinstit unde apoi noi am afla mănăncări și beuturi curate și românești; iar banii noștri cu atâta sudoare câștigați i-am lăsa în mîna română, iar nu străină și păgână că:

Amară-i pâinea la străin,
Beuturile-s venin.

Aceasta ar trebui să fie motto fiecărui tiner român, când pleacă la universitate și să se nuziească într'acolo ca pretutindeni și totdeauna, unde și încă se poate: banii să și-i lese numai tot la Români; deoarece tinerimea aceasta, are să formeze inteligența venitoare, care trebuie să fie înțeleaptă și viguroasă sănătoasă și curățioasă, iar nu palidă și mornoasă debilă și fricoasă, cum este cea de azi; despre ce se poate convinge fiecare român adevărat, care are ochi să vadă și urechi să audă.

Ioan Sela, stud. phil.

De pe Murăș.

(D'ale învățătorilor.)

On. Redacțiune!

Marți în 9/21 Martie a. c. despărțământul protopopesc Radna al reuniunii învățătorilor rom.-ort. din protopopiatele Arădane I—VII și-a ținut adunarea sa de primăvară în școala conf. rom.-ort din Capruța (comit. Arad).

O activitate spornică a dovedit adunarea acestui despărțământ și de astădată. Școala și prin urmare învățătorul ei din acest despărțământ a arătat că își înțelege tot mai mult rostul său la poporul nostru.

S'au prezentat la adunare aproape toți învățătorii.

Reșeaua bun și creștinul adevărat toate lucrurile sale le începe cu rugăciune.

Corpul învățătoresc din acest despărțământ încă înainte de a lua în desbatere afacerile puse în programa adunării, au mers dela școală, unde era adunat, la sfânta biserică, în frunte cu președintele și biroul său. Aici s'a celebrat chemarea Duchului sfânt prin dl Ioan Crișan, preot din loc care după ce a săvârșit actul chemării Duchului sfânt, a pășit pe amvon, îmbrăcat în stele ornate bisericesti și prin o vorbire frumoasă românească salută corpul învățătoresc, care, zice, „prin prezentarea sa în comună a ridicat mult vază și cinstea comunei, care și înainte cu 24 de ani a avut fericirea de a primi un asemenea corp didactic.

Îi răspunde dl președinte al nostru: dl Roman, zicînd între altele: „chemarea școlii și a învățătorului român este a duce lumina științei și a adevărului pe tot locul, unde numai există Român; drept aceea și corpul învățătoresc din acest despărțământ protopopesc numai de acest ideal, numai de propășirea poporului nostru în cele bune și folositoare au fost condus atunci, când a hotărît ca să și țină adunarea sa în această comună fruntașă“.

Mărtumește dlui Ioan Crișan preot-președinte pentru călduroasele cuvinte și pentru buna primire, precum și poporului adunat în număr foarte frumos.

Din sfânta biserică ne-am dus toți în corpore pe vre-o câteva momente la dl I. Crișan, care ne-a primit cu ospitalitatea lui înlatinată; din nou la școala conf. rom.-ort. din loc.

Aci iubitul nostru confrate, Damaschin Medrea a ținut o prelegere practică din „geografie“ cu băieții clasei III-a. A preles frumos și bine: „Cercul Radna“, pe baza treptelor formale sau metodice ale învățământului. Prelegerea a ținut peste jumătate

oară, după care elevii s'au trimis către casă în ordine exemplară.

Acum dl președinte al despărțământului, D. Roman, prin o vorbire potrivită salută adunarea în cuvinte foarte călduroase și colegiale declarând adunarea de deschisă.

Urmează apelul nominal. Se constată a fi prezenți 37 membri și 2 absenți.

Se supune acum criticei membrilor prelegerea praxeii, din geografie, ținută cu elevii de confratele Medrea.

La acestea conmembrul Dimitrie Popoviciu ia cuvîntul și avînd în vedere că prelegerea a reușit foarte mult laudă ritua pedagogică a propunătorului, aducîndu-l de exemplu fraților colegi, în consecință propune, ear' adunarea să votează mulțumită (laudă) protocolară.

S'au cetit apoi mai multe operate intrate la birou, dintre cari amintesc pe a confratelui: Givulescu P.: „România“, prelegere practică pe baza treptelor formale ale învățământului, lucrată cu multă pricepere de cauză; apoi a confratelui D. Iliș.

S'a cetit rapoartele de casă, bibliotecă și controlă, cari s'au dat unei comisiuni spre cenzurare; apoi rapoartele comisiunii însărcinate la adunarea de astă-toamnă cu studiarea propunerilor emenate din disertațiunea confratelui I. Moldovan, ținută anul trecut la adunarea generală a reuniunii, precum și raportul asupra „abecedarului“ edat de I. Moldovan și consoții, și care s'a recomandat cu căldura fraților colegi.

Fiind „regulamentul intern“ pentru afacerile despărțământului, făcut de acest despărțământ, introdus în mod provisor încă din adunarea de astă-toamnă și până la hotărîrea lui definitivă de adunarea gen. a reuniunii, despărțământul s'a constituit în spiritul aceluia regulament alegîndu-se o „comisiune cenzurătoare“ în persoanele: Protasie Givulescu, Dimitrie Popoviciu, Solomon Giurcoane, D. Iliș, S. Onu și Neamțiu, pe lângă președintele și notarul despărțământului.

S'a ales apoi o comisiune pentru alcătuirea unui proiect de plan de învățământ din geografie, materie distribuită acestui despărțământ de adunarea gen. a reuniunii, conform îndrumărilor primite de la comitetul central al reuniunii.

Președintele aduce acum la cunoștință adunării, că conform hotărîrii luate de acest despărțământ, încă acum e anul a cumpărat pe seama bibliotecii despărțământului mai multe opere de valoare, ca: „Istoria Transilvaniei“ de G. Barițiu, în 3 volume mari; „Istoria Românilor“ de A. D. Xenopol, în 12 volume; apoi foile pedagogice: „Convorbiri literare“ și „Foia pedagogică“ după mai mulți ani, pe cari le

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“.

O A I A.

(Legendă.)

„Dacă nu s'ar teme că se rupe pământul sub ea, ar fugi până ar plesni“, dar te frică, căci e pățită.

Lupului îi venea adevărat dor de carne de oaie, dar n'o putea ajunge în fugă nici când, căci pe atunci oaia era cel mai sprinten animal și așa era de isteasă, că și știa păzi viața de orice primejdie.

Văzînd lupul, că nu-i nădejde pe căile apucate, după multe gânduri și bătăi de cap născoci un plan, află mijlocul, inventă cursă și pentru jupăneasa oaie: Se puse a decă-te și, într-o noapte, aproape de trecătoarea oilor, săpă o groapă lungă, largă și afundă și acoperind-o cu nușle și frunzar, pe deasupra cu pături subțire de pământ, cursa fu gata. Știînd și fiind sigur de o bună ispravă, înainte vreme prinse a se linge pe flit.

În ziua următoare stătu la pîndă și când erau oile aproape de trecătoare — haid după ele, mormăni! Oile hai la fugă care încetîrau! Lupul luă la goană pe una ce juase calea către trecătoare și hop! căzu

în groapă, lupul pe ea și hai, frate la prânz!

O oaie, care, spre norocul neamului oiesc, văzuse soartea sorei sale, a mers și a spus tuturor cum s'a rupt pământul sub sora lor.

De atunci oile ori cât de înspăimîntate-s, când fug, fug și erăși stau, ear' mai fug, ear' stau, mirosind și pipăind pământul, nu cumva se rumpe să le înghiță de vii.

Lupului i a rămas obiceiul că: încă înainte de a-și apuca prada, cu lăcomie se linge pe flit.

G. Bodnariu.

S. mănăstire Hodoș-Bodrog.

(Legendă.)

Să zice, că a plecat un român să are pe câmpia cea mare a Murășului cu 2 boi mândri și suciți la coarne. Și a arat românul cu spor la câmpie c'avea boi, cari nici că se știa de plug. Și când vedea Românul, că are spor la muncă doinia mereu ear' boii la doinele lui să îndemneau par'că și întindeau tot mai mult la cel plug. Dar' pe când mergea plugul mai bine eată că boii stau pe loc ear' Românul vede că plugul să opintește în ceva și mare ce-i

fu mirarea când scoase plugul și văzu o icoană mîndră și frumoasă cu chipul Precestei. Nici că a arat Românul mai mult în ziua aceea de bucurie. Și s'a lăsat vestea în toată țeara. Și au venit preoți din toate părțile ca la un loc sfînt și au zis că să se zidească pe acel loc o mănăstire. Românii credincioși fiind, foarte au ascultat glasul preoților și au zidi mănăstire pe locul acela. Și au numit-o Hodoș, ca pe unul dintr'e boii celui Român, ear' satul din apropierea mănăstirei l'a numit Bodrog ca pe celalalt bou al Românului.

După ce țara aceasta a fost subjogată de Turci a căzut și sânta mănăstire în mâinile lor necurate pe care a făcut-o în moșee turcească. Dar bunul Dumnezeu s'a îndurat de Turcii au fost scoși din țară, eară mănăstirea a ramas și mai departe în mâinile Românilor sub mîna cărora se află și până în zi ca astăzi și unica mănăstire dreptcredincioasă a Românilor de dincoaci de Carpați!

Ioșif Stancu,
pedagog.

FUIT....

Poesie dedicată fiului meu CAESAR V. gimn. abs. și cleric de curs. I, în Arad, în 11 Febr. 1899.

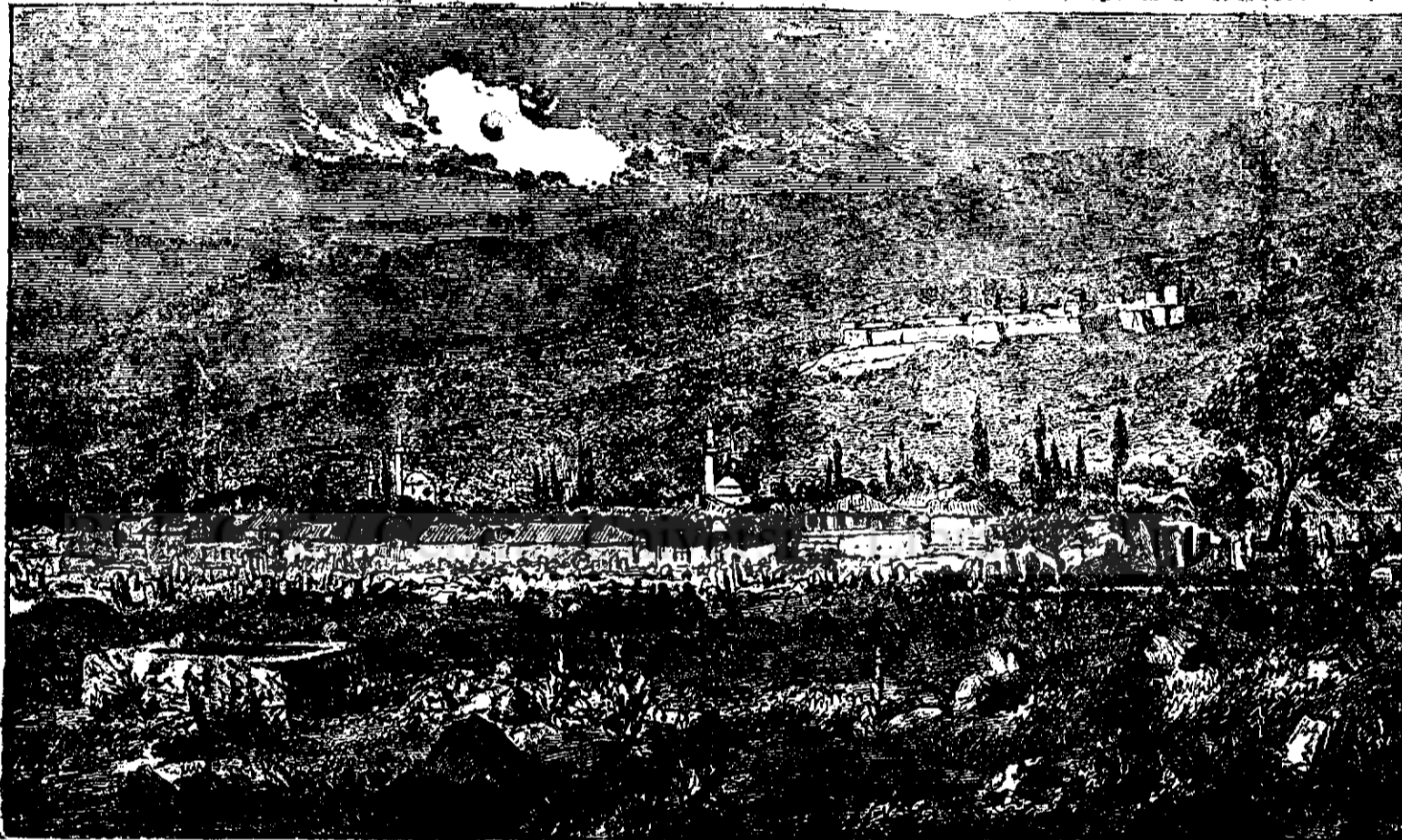
Suflet nobil, dormi în pace,
Lâng-al mamei dulcea sin;
Mezul nopții... lumea tace
Dormi ușor, fără suspin...

Suspîn fost-a ta vieță,
A ta parte al tău destin,
Destinul, cuprîns de ceață,
Ceața totdeauna chin.

Chin... căci floarea vieții tale,
Ea plîpîndă încet s'a stîns,
Lumea întreag-o lași în jale
Jale, dor, lacrimi și plîns.

Plîngînd ai venit pe lume,
Cu lacrimi te am legînat,
Moartea'n coseiug te repune
Murînd, lacrimi ai vîrsat.

Acești doi frați... vitregie,
Dintr'un lemn poate-s ciopliți,
Putrîzînd din ei re'nvie
Earăși arbori... urgisiți!

De sute de ani n'au trecut nici măcar cinci unul după altul, fără ca în Balcani să nu se facă turburare și vărsare de sânge.

Sunt atâtea popoare acolo, că bietul Sultan nu mai știe cum să le impace.

Ceartă multă se naște îndeosebi pentru Macedonia. Grecii, Bulgarii, Sârbii zic fiecare că are drept asupra ei. Din parte-le, frații noștri Români de acolo zic că n'au să se lase a fi încorporați la nici una din aceste

nații, ci ei țin eu Sultanul sub a cărui scut și-au păstrat de veacuri naționalitatea și religia.

Macedonia e o țeară frumoasă, cu populațiune creștină (Greci, Români, Bulgari și Sârbi) și cu păgâni (mako-

medani, Turci). Cele mai multe sate și orașe sunt pe dealuri ear' locuitorii se ocupă mult cu olăritul și negustoria.

Dăm mai sus tipuri dintre Macedoneni și schița unui orașel.

Iedera se 'ncolăcește,
P'a ta cruce până sus,
Ea-i tot verde și scilipește
Zmălțuită în apus...

În apus e smălțuită,
Raze cad, o auresc
Și aurora... 'nvecelită
Crucea ta o 'npodebesc.

Sus pe ea paseri a'alină
Cântând lin, cântecul lor,
Balca trist crengile 'nclină
Suspînend jale și dor...

Doamne! Ce lași noaptea lină?
Ce lași bronzul sunător?...
Ce se sparge cupa plină?...
Ce rămâne 'n urma lor?...

Ce lași vântul să adie?
Ape, mormur, cer și ner?
Inimi mari și poezie?
Chaosul în urma lor?...

Bronzul, care te va plânge
Tot în sonuri, necurmat,
Când juneța, trist se stinge
Când ultimi clipite bat...

Trainul, când a fost mai dulce,

Florile, când înfloreau,
Moartea grăbi să te-apece
Reverii... te părăseau.

„Fost'am fost, și eu pe lume
Peregrin rătăcitor,
Dar' dispar fără de nume
Și nimic nu mai implor“.

„Epitaf „fuit“ să-mi fie
Din acest amaric drum
Că i-o 'ntreagă poezie
Ș'apoi chaos, — toate-s fum“.

„Pe mormont se mlădiază
Balca tristă până jos
Ear' de sus o stea o rază
Strălucește majestos“.

„Pe cea rază să se 'nalțe
Ruga, caldă, cald miros,
Străbătând prin nori cu ceață
Sus... la ceriu d'aici de jos“.

„Paseri cânt în limbi de jale
Junii 'n limba lor de dor...
Fluturi, fiori scilipesc în cale...
Nu!... care cum pot să mor'!?“

Suflot nobil, dormi în pace,
Lâng'al mamei dulce sîn,

Mesul nopții... lumea tace
Dormi ușor, fără suspin.

Paul Felnecan.

Poesii populare.

(Din Galga.)

Așa-mi nise mama-ascară
Că suntem bade de-o samă,
Tu bărnaci, eu bărnăcută,
Tu năltuț și eu năltuță.

Când s'a usca frunza'n vie
Ne-om găta de cununie;
Frunsa când va fi ureată,
Tu 'nsurat, eu măvitată.

Nici de-aș bate satu'ntreg,
Mândruțică să-mi aleg,
Lumea 'ntreagă de-aș umbra,
Ca pe tine n'aș așta.

Tu ești năltă, eu sunt mare,
Ne levim la sărutare.
Când s'a usca frunza 'n vie
Te voiu cere de soție.

Frunză verde, pupi de muro,
Hai mândruță la pădure,
La umbră deasă de fag
Unde-am învățat de drag.

Hai mândră să mai vedem
La umbră să mai ședem,
Să vedem că n'am uitat
Cum atunci ne-am sărutat.

Fagul bade s'a uscat,
De-a ta gură am uitat,
De-a ta gură, de-al tău dor,
Nu-i nevastă de fecior.

Foaie verde de silență,
Toți feciorii au drăguță,
Și la degete inele,
Căpătate dela ele.

Frunză verde busuioce,
Numai eu nu am soroc,
Să am mândră cu inele,
Să mă port și eu cu ele.

Frunză verde de săcură,
Vine târgul cel de vară,
Eu atunci la târg-oiu merge
Și drăguță m' aiu alege

și predă bibliotecarului desp. spre afacere competentă.

S'a luat la cunoștință cu plăcere. In fine a urmat încasarea taxelor, propuneri și interpelări, designarea locului și timpului pentru adunarea de toamnă proximă, care s'a hotărât a se ținea în Goșdida, la 9/21 Oct a. c.

Acți confratele Damaschin Medrea aduce la cunoștința adunării că va scoate în curând de sub tipar: „Geografia comitatului Arad”. Membrii adunării îi gratulează și îi promit tot spriginul.

După acestea președintele D. Roman, mulțumind membrilor pentru interesul față de afacerile despărțământului și prin aceasta și față de interesele școlii și viitorul poporului nostru, între urale de să trăească ridică ședința după care ne am adunat cu toții la masa comună, arangiată în sala de învățământ de către dl comerciant Teodor Cosma din loc, unde frește n'au lipsit nici toastele îndatinate la asemenea ocaziuni.

Dimitrie Popoviciu.
Inv. rom. ort.

Un glas de sus.

Să plâng mereu Românii ș'amar să jeluesc
Că neamuri d'altă limbă din țeară'i asu-
presc,
Că'i storc, li sug, despoae, li frâng subț
grea povară,
C'asupra le țasu ură, urgie și ocară,
Că le pustiesc limba ce au mai scump pe
lume
Și că prin viclesuguri le schimbă ș'al lor
nume.
Deci dacă aste fapte de crudă prigonire
Să săvârșesc chiar zilnic spre anoastră umi-
lire,
Să 'ntreabă flecine, ce nu e mortăciune
Și care să mai crede cu'n pic de 'nțelep-
ciune,
De e cu sfat, ca față d'atâtea mari nevoi
Să ne hulim noi singuri noi înșine pe noi
Vădit și pe'ntrecute în fața lumii mari
Namindu-ne cu față, că suntem cărturari.
Au nu e altoită a firei legi și 'n noi
Să ne slăim intru'nul vâzându-ne 'n nevoi;
Să stringem dese șiruri și să ne apărăm
Ș'ori care nu ne cruță nici noi să nu-l cru-
țăm

Căci până când dușmanul ne simte scăpă-
tați
Și 'n vrășbi până la cuțite, de tot destră-
bălați,
Și până când el umblă ca haita la vânat
Că frate p'al său frate să-l vindem ne-am
dedat
Până atuni deasurda în sęc ne-om svircoli,
Căci trai cu tică 'n lume noi nu vom do-
bândi
Sluji-vom de bajocuri la cei ce ne strivesc
Privi-vom frânți în suflet la ei cum ne sme-
resc
Pe lunicușul luciu, ce trece 'n povrniși
Au nu ni dat, de vreme să stăm la cobo-
riși.

Boița, în Octombrie 1888.
Ioan Maxim.

De la Sate.

Tapu, 23 Februar 1899

La corespondința apărută în „G. Transilvaniei”) din 19 febr. a. c. nr. 28—899. a unui econom îngrijat de lucrurile din Tapu cu permisiunea on. Redacțiunii răspund:

Subscrisul funcționez ca învățător în comuna Tapu, denumit din partea P. V. C. de interimal pe anul școl. 1897/8, după care an, prin purtarea mea de foarte bună și progres eminent, precum 'lam avut totdeauna, senatul școl., pe baza listor atestate, mai ales de învățător definitiv în 12 Iunie 1898. Denumirea mea de învățător definitiv a scos din paciență pre dl preot Basiliu Dancu, care îndată după alegere până încă a nu așuca încă să iasă din curtea școlii a și început cu intrigile în contra mea, ca să răsvrătească poporul zi-când: Eacă 5—6 înși 'lau pus pre vieață, mai dați-i încă 50 de zloți și tot așa până i-se suie la 5—600 de zloți. Poporului i-au fost destul, s'au dus după dânsul acasă, urmând de aci înainte petiții preste petiții la Consistor, ca să nu fiu decretat de învățător definitiv. Dacă au văzut sfinția sa, că cu instanții nu-și ajunge scopul, și-au luat refu-giul la un alt remediu, poate mai practic și mai ușor pentru popor, dar desastroos pentru D-sa, și-i îndeamnă la „schismă”, a-decă 'i învăța să se facă neuniți, ca să mă poată scoate din post, ceea ce s'au și dovedit cu martori în zilele de 22, 23, 24. Ia-

*) Publicăm corespondența deoarece ce au-torul ei ne scrie, că în foaia unde a fost atacat nu i-s'a dat loc. R. „Trib. P.”

nuar, cât a ținut investigașe asupra D-sale, din partea protopopului tractual.

Ași mai putea cita unele expresiuni vătămătoare pentru superiotatea bisericăscă dovedite și acelea înainte comisii investi-gătoare, dar genându-mă de marele public, de astă dată nu le descoper. Zici die corespondent din tufă: că eu am adus nenorocirea în comuna Tapu, ori am fost eu nenorocosul? Marele public din calea espusă se poate orienta. Zici mai departe, că nu stau la înălțimea datorinții mele, ci în loc de a cău-ta să îmblânzesc certele și să lucru mână în mână cu preotul mai vârs olșu pre foc formânduși clică: care să-i mărească sala-rul. Răspund conștiu am fost de mine și de datorința mea de când funcționez de 15 ani, ca conștiința n'are omul nimic mai scump; dacă am lucrat în contra ei, ea mă mustră atâtea până mă va băga în mormânt.

Dar mulțumesc lui D-zeu, că până în pre-sint 's liniștit și remușcare nu simt. „Să îmblânzesc certele” i-ți răspund: cine le-a provocat, le împace, dacă i-au plăcut clien-tului D-tale, să alunge dascăl cu neunierea, potolească-le acum cu unirea, ori cu o altă confesiune, car: i-a plăcea; pre mine nu mă privește,

„Zici că vârs oleu pe foc, că îmi fac clică, să-mi mărească salariul”. Iți răspund: salariul ni-l dă legea; ori nu ai cunoștință din 1893 cu cuincuenealele învățătorilor? Pentru ca să nu-l poflesc eu, după un serviciu de 15 ani, dacă unul care a absol-vat în 1893 încă îl primește pe 1898/9. Și unde va căpăta ori care învățător clică, ca să-i mărească salariul, dacă ar fi un în-vățător slab, chiar la poporul nostru ro-mânesc, care în împrejurările actuale abia înoată din sărăcie în sărăcie. Zici mai de-parte, că nu conlucru mână în mână cu preotul”. Iți răspund: oare nu este dato-rința preotului a se îngrijii ca învățătorul să-și capete salariul regulat, pro anul școl. 1898/9; până în prezente nu am primit nici un crucer. Senatul școlar în mai multe rânduri l'a rugat pe dl preot să facă re-partiția ca neuniții nu vreau să plătească, de unde se vede că D-sa simpatiza cu ei”. Zici că nu conlucru pentru înflorirea bise-ricii? Am format un cor cu adulți și acela atâtea au ținut cât a ținut sărbătorile în-vierii. Nu-i convenea dlui părinte pentru că mergea cam pe lung, și aici la Tapu trebuie să mergem așa cum zice unguru furcăș și kurtân.

Zici că „nu conlucru pentru înflorirea școlii”? La ori care școală, unde am fost am iubit-o cu toată inima și mă pot uita mândru în atestatele de progres. Iți dove-desc dacă dorești chiar cu atestat de la

preotul Tapului. In anul acesta școlastic chiar dl preot au învățat pe cei așa ziși neuniți să nu-și dea copii la școală. Ba îmi trimite vorbă, că pe copilul lui Mărginean să nu-l mai scrii între absenți, că acela e înscris la școala evan. luterană, se vede că cu consensul D-sale, ba ce e mai mult în conspectele de absenții din Octomvrie, Noemvrie și până în 15 Decemvrie la cei cu așa neuniți scrie în observări *nieder*, pe ceeaalți îi dă spre execuare. Notarul, scârbit de atâtea abus de oficiu, trimite con-spectele de *nieder* la inspectorul regesc de școale spre informașune. Poftești martori, die corespondent? Aci e notarul Dobolyi și primarul Velter.

Zici mai departe „că dacă nu ar fi vi-narsul, poporul nostru ar rămânea scutit de această rușine, de a rămânea în slujba celor ce i-au plătit mai bine? Și totodată, zici că vinarsul sau încuibat în mijlocul poporului nostru de prin 1887”. Iți răspund: tocmai în anul 1887 a intrat și dl Vasilie Dancu ca preot în Tapu; se vede dar', că deodată cu spurcatul de vinars, pentru că vinarsului are de ai mulțumi, că a ajuns preot în Tapu.

Pentru că, dacă nu era vinarsul și unchiul D-sale, nici popă în Tapu nu-l vedeai; dară nici pe blândul și simpaticul preot dl Iosif Litta astăzi preot în Iclod și regretat de toți oamenii de bine din Tapu, nu-l vedeai scos, cu toate amenințările și șica-nările ce îi le causeră, ameiți fiind de spurcatul de vinars. Atunci a fost bun vinarsul, dar' acuma nu e bun. Multe ași avé de zis, dar' las să vorbească cei ce știu și cunosc mai bine. Nu voesc să po-menesc păcatele nimenuia, prin urmare nici ale—D-sale. Ceea, ce am scris aci, e o simplă rectificare fiind provocat. Dacă lipsa va mai cere, stau la dispoșiție ori și când și ori și cui. Pentru că în conștiința mea sum liniștit și nu am provocat, nici am nutrit niciodată cearta și neînțelegerea. Dar' la un corespondent din tufă nu voi mai face această plăcere. De astă dată am făcut-o ca se mă legitimez înainte marelui public și îndeosebi, acelora ce mă cunosc.

Tapu, 23 Februarie 1898.

Maxim Blaga,
inv.

Frunză verde de lăptucă,
Vrea bădița să se ducă;
Frunză verde s'a uscat,
Și bădița m'a lăsat.

Frunza eară a 'nverzit,
Alt bădiță mi-am găsit,
Frunza 'n vânt s'a legănat,
N'am bădiță — am bărbat.

Mândra mea cea din Arad,
Doamne rău s'a supărat,
Pentru-un sărut, ce-am furat
Când nici seamă n'a luat.

Mândră, dacă-ți pare rău
C'am furat sărutul tău,
Ca să nu fi supărată,
Înapoi și-l dau îndată.

Tot feciorul care ține
Două mândre ca și mine
Și prinsă cu jurămint
E nebun și fără minte.

Când pe cer luna răsare
Ar merge nu ști la care,
De merge la cea bărnace,
Ce-i bălaie nu-i prea place.
Ioan Vancu a lui Iosif.

(De pe Murăș.)
Frunză 'n spin, frunză cu spin
Așteaptă mândro că vin,
Că și-aseară ași fi venit
Numai vremea a vremuit.

Calea a fost cam lunecoasă
Am intrat la altă casă
La o fată și — o nevastă,
Și de nevastă 'mi drag.
După fată moarte 'mi fac,
Și de nevastă mi-e dor
După fată stau să mor.

Culese de: G. Furduiu,
inv.

(Din M. Radna.)
Dă Doamne în lume bine,
Nu mă uita nici pe mine,
Că nu cer mare avere
Numai om pe-a mea plăcere,
Nici nu cer mare iosag,
Numai om să-mi fie drag.

De gândești bade la mine
Dumnezeu îți deie bine,
De gândești mai la frumoasă
Pice-ți carnea de pe oasă!

Do vrei mândră să mă vezi,
Vină până-s frunză verzi
Că dac'or îngâlbeni
Vei veni nu mii găsi;
Înzădar mândră mă mângăi,
Că de mine tot rămăi
Poartă mândră ce-i purta
Numai nu te mărita.
Poartă flori de iorgovan
Și tot mai așteaptă un an.
Frunză verde de lămaie,
Până scap de cătănie.

Ce folos de tine fată,
Că umbli frumos gătată,
Te găta maica ta bine,
Dar la joc nu te ia nime.

Bade nu ți-a fi păcat
Ș'asară te-am așteptat,
Tot cu foc și cu lumină
Și cu dor dela inimă.
Dar vâzând că numai vii
Mi-am pus dorul căpății
Cu jelea m'acoperii
Doamne rău mă hodinii.
Dupa'ceia am visat;
Tu parcă m'ai sărutat,
M'am sculat ș'am pipăit,
Dar nimica n'am găsit,

Numui dorul inimii
Scris pe fața perinii,
Cu cerneala ochilor
Și cu peana genelor
Genelor sprincenelor!

Așa-mi zise mama aseară
Că suntem bade de-o samă.
Tu bărnaci eu bărnăcută,
Tu înalt și eu năltuță
Când s'a usca frunza 'n vie
Ne-om găta de cununie.
Frunza când va fi uscată
Tu-i fi însurat, eu măritată.
— Nici de-ași bate satu întreg
Mândruliță să-mi aleg
Lumea 'ntreagă d'ași umbra
Ca pe tine n'ași afla.
Tu ești naltă, eu sunt mare
Ne lovim la sărutare.

Alexandru Murășan,
învățător.

Janova, Martie.

Duminecă în 14/26 Martie a fost rindul dlui preot Ilie Popescu de a face serviciul divin, de oare-ce comuna Janova are trei domni preoți, cari funcționează. La priceaznă s'a suit pe amvon dl preot Ilie Popescu, spre a ceti circularele trimise de Il. Sa dl Ioan Meșianu fostul nostru Episcop, prin care și ia adio de la poporenii noștri.

După finirea circularelor dl preot a ținut o predică foarte acomodată pentru popor între altele îi îndeamnă, ca cu toții să sprijinească afacerile ce obvin atât pentru biserică, cât și pentru școală și ca să-și trimită pruncii la școală, etc.

Poporul, care a fost de față asculta cu mare bucurie la cele-ce dl preot Ilie Popescu le predica; și pentru-ce asculta poporul așa cu băgare de samă? pentru-că pe la noi rare ori se întâmplă așa ceva, deși poporul prea bucuros ar asculta o astfel de predică și de altădată, căci poporului predicile îi sunt de mare folos, din ele multe învățături morale poate lua.

După finirea predicii poporul de față ca din un organ a strigat „Să trăiască“. Dl preot Ilie Popescu numai laudă ș'a putut auzi.

Dee bunul Dumnezeu, că mai adeseori să se poată auzi predici în sta noastră biserică, că numai astfel și poporul va avea mai mare iubire atât față de sta biserică, cât și față de preot.

Alexiu Puticiu,
Inv. la școala de băieți.

Pataș, în 14 Martie 1899.

Mult stimatle dle Redactor!

În numărul de Duminecă 11 (50) al „Tribunei Poporului“, a apărut o notiță din Pataș, în care mai mulți țărani de acolo spun că preotul lor însoțit cu mai mulți perde vară fac legi civile și statute de foarte mare stricăciune prin cari se pun gornici cu plată mare pe când locuitorii nu pot plăti nici darea statului, ne având nici o căpătare.

Ași fi dorit mult ca afacerea se rămână și să se mistuie între marginile comunei, dar' de ori ce răul ca atare este de natură a se tot extinde pentru ea în fine să nu eruce nimic, nici chiar pe cel ce se joacă cu el; deci cât se poate pe scurt mă ved nevoit a face istoricul afacerii, nu atât pentru acei mai mulți țărani, cât pentru orientarea Onor. public cetitor.

Comuna Pataș posedă un teritor de 17.000 jugere dintre care 14.000 jugere se află proprietate a privaților și cam 3.000 jugere Islas comunal. Locuitorii se ocupă

cu agricultura și viticultura — se înțelege că precum în cele mai multe comune românești aceste ramuri se afla respective se cultivă încă în starea cea primitivă.

Pentru susținerea ordinii și conducerea afacerilor comune, comuna ca atare nu a avut până acum nici un regulament sau statut și astfel în lipsa unei atare legi pozitive s'a condus așa zis după us, adică vorbit la înțeles: pe puteri, după dreptul pumnului, ceea ce după cum ori care om cu minte poate să judece a adus comunei noastre cele mai fatale urmări, abstrăgând de la neorânduile dinlăuntrul comunei și din Islasul comuna', va fi de ajuns să spun că omul nu a fost sigur pe bucatele sale din țarină, nu atât pentru furături cât pentru vădmarea cu vitele și tot așa și cu livezile din care cauză locuitorii vecinici erau în certe, bătăi și chiar omor.

Îndată la venirea mea în comună am observat aceste conturbațiuni și ferberi păgubitoare, am cercat să fac pace pace dar' nu era nădejde pentru că fiind tot cei bogăți — cu vite multe — în reprezentanța com. de voie nu primiau să-și facă lege, astfel de destulă părere de rău a trebuit se mă dau la o parte. De atunci sunt 13 ani, răul a tot crescut și poporul s'a conusumat, cu desbinarea comuniunilor locuitorii comunei s'au separat și înțelege nu a mai putut se țină vite pe la selsele ei și-a tras toată economia pe lângă case, lăsând dealurile la 10—15 familii cari cu o familie mai numeroasă pot sta pe la selsele fiind destui și acasă. Aceste nu se mulțumesc cu Islasul ce a rămas aproape întreg pe mâna lor ci ca niște ordișori folosindu se de scutul nopții se fac domni ai situațiunei susținând a fi virtute dacă ai putut cu vitele tale se calci agărul ori livada cutăruia. Născuți și crescuți în acest obicei, înzădar a fost toată creșterea mea cu puterea cuvântului de a îi face se cunoască adevărul.

Ași avea multe de zis dar' se nu ne mai defaimăm școala prin care a trecut poporul nostru, este una dintre cele mai de compătimit, fructele ei nu pot fi miere de stup.

Având în vedere plângerile drepte ale aproape întreg poporenii — apoi edarea art. de lege XII. din 1894 care normesa dreptul proprietății firește căruia pe cum și §. 115 al legii com. văzând pericolul ce amenința pe comună am crezut a face bine dacă nu mai rămân surd la rarile populațiunii. Am pășit ca împăcitor, astfel ca după ce reprezentanții comunei în ședința din 5 și 19 Martie 1898 mă însărcinează a compune un statut pe baza legii com. §. 21 și care statut gătindu-l cu

finca anului, în ședința respective conferența reprezentanților — căci judele com. atunci se dase pe partea celor ce nu voiau nici o lege — în aceea conferența de la 2 Ianuarie a. c. primind statutul în întreg conținutul său mi-s'a dat o declarațiune și plenipotență pentru a face tot posibilul ca acel proiect de statut să devină lege.

Până acum încă au fost gornici sau păzitori de câmp dar' fără plată de la proprietari de pământ ci de la proprietari de vite, cari pentru o mioară apoi putea în linște se pască țarină și livezi. — În proiectul de statut se zice că are a se pune poliței de sat și deal și de câmp pe plată și cu condițiunea de a răspunde pentru ori ce pagubă. Salariul poliței de câmp face 60 fl. ear' a celor de deal 96 fl total 156 fl. și dacă vom socoti după 14.000 jugere de juger: numai 1¼ cruceri vom avea o sumă de 175 fl. cu care se acopere salariul poliței de 156 fl. fără a se putea spune că este greutate — dacă cumva după 10 jugere va plăti 13 cruceri poliței și dacă este totuși greutate — apoi cei mai mulți țărani fiind dintre cei mai bogăți nu au cauză să se plângă mai bine să o spună pe fața dior nu ar voi se sib. onoarea cu poliția, care având se răspundă cu propriu său ori ce pagubă — nu se mai poate corupe. Dacă între cei ce doresc statutul respective ordine vor fi și oameni slabi dar' aproape totalitatea comunei în frunte cu reprezentanța sa, nu se poate numi perde vară. În fine pentru toate aceste, date publicității vina cea mare nu pica atât pe acei mai mulți țărani din Pataș cât mai virtos asupra scriitorului afară din comună, răutăcios ori cumpărat și în unele cazuri nu cu simțăminte curate și dacă dl scriitor dorește se mă explic stau la dispoziție.

Vasilie Popovici,
paroch.

Sinodul protopresbiteral al trac-tului Tinca.

În 8/20 Martie a. c. Sinodul și-a ținut ședința ordinară în opidul Tinca sub conducerea energicului nostru protopop Rev. domn Nicolae Rocsin; și cu tot dreptul putem zice: că de când prevedința ni-l'a dat ca protopop, toate chestiunile bisericesti și școlare au luat un avânt spre progres, pentru cari ne exprimăm mulțumită.

Fondul protopopesc s'a ridicat cam la 700 fl. din care la inițiativa Rev. domn protopop s'a distribuit o sumă de 20 fl. ca să se cumpere cărți, și a le împărți școlariilor stilitori, ca premiei cu finea examenilor.

Averile bisericesti și școlare au crescut la sume respectabile, cari s'au aflat în

ordine, cu excepțiunea al lor 2, 3, comune pe cari ni-a promis vrednicul protopop, că le va duce la îndeplinire cât mai iute.

Cercetarea școlilor s'a îmbunătățit, afară de cei de repetiție, pentru cari s'a făcut pași necesari, a să provoca autoritățile politice.

Referitor la suflute, morții au fost mai mulți de cât în anul precedent, să înțelege de cât născuții. Dauna respective în moralitatea cu căsătoria civilă se simte pe ce merge, deoate ce concubinatele să sporesc.

Secta baptistă încă s'a înpuținat, trecând mulți earși la religiunea străbună.

Un membru.

Cea mai nouă, cea mai bună și cea mai ieftină

Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră“

Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodoș Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și moderna. Această carte să poate întrebuița în ori-ce gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspicuri, galantime, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se afla de vinzere la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

„Revista ilustrată“ în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cântec. Poezie de G. Coșbuc. Ornatele (Odajdele) preoților idolatri. Tipuri de S. P. Simonu Când te ved. Poezie de Nițu Din propria ei putere. Novelă de G. Simu.

Raportul dintre oameni și științele medicale.

Disertațiune ținută la 27 Novembre a. tr.

în Casina română din Lugoj.

DE

Dr. Mihail Pop, medic.

(Urmare.)

7.

Publicul judecă curat numai după rezultat și totuș adeseori se înșeală acela, care privind de criter a judecării sale decurge-re cazul, pentru-că acela adese-ori căștigă glorie la înșelători, până când oamenii lor onesti și înțelepți în un mod nedrept le cauzează nelcredere și desconsiderare.

Există o clasă a publicului, care ce e drept primește sfatul, dar în cele din urmă trece în alt extrem. Și aci se poate cunoaște prea mare credință pusă în medicamente. Spre exemplu voiți să știți, ce să mâncați și ce să beți și poate-că mulți dintre D-Voastră credeți că aceasta e foarte natural și se înțelege de sine. Nu mi pasă; fie dar natural, numai despre aceea mă îndoiesc că care se și înțelege de sine? Dacă cugețați puțin asupra D-Voastre veți afla multă

dreptate în aserțiunea, că omul în etate de 40 de ani e sau nărod sau medic. Înainte de 40 de ani ați valorisa foarte puțin dacă nu ați putea mânca ori și ce (nu zic abea ori și ce); dar când ați ajuns în etate de 40 de ani vă cunoașteți îndatinările corpului D-Voastre cu mult mai bine ca medicul, care nu știe ce și cât sunteți în stare a suporta. Nici un moment nu micșorez valoarea sfatului, ce vi-l dă medicul care Vă cunoaște, numai atâta vreau să zic, că credința prea mare în împrejurarea că viața D-Voastră zilnică se poate regula până la cele mai mici amănunte nu Vă reține pre D-Voastă, să Vă adresați după sfat la atare medic, care Vă cunoaște mai de aproape. Medicul de casă, care Vă cunoaște și știe dezvoltarea și viața D-Voastră și că unde e defectul în organism, poate să judece nepreocupat asupra acelor defecte; și sunt sigur că, pre unul sau pre altul îl poate face ca singur să-și ajute. Mă rog să fiți cu atențiune la împrejurarea, că omul adese-ori nu poate face alt-ceva, de cât să aducă pre altul în poziția ca singur să-și ajute. Dorința aceea a D-Voastre, ca viața să Vă fie regulată până la cele mai mici amănunte Vă duce la specialiști, care stau în nume că să pricep foarte mult la dietă. Ce credeți că poate să știe un atare străin,

asupra organismului D Voastre, în decurs de 20 minute sau jumătate de oră. Dacă dați de un om cu minte, nu Vi se întâmplă neplăceri, pentru-că seriozitatea și știința lui Vă ține între marginile naturale. Dacă însă dați de vr'un nemernic, care Vă sfătuiește, ceva nefolositori atunci beți la apă caldă cu Litra, sau nu beți nimica apă, sau cel puțin nu în decursul mâncării, sau Vă face să alergați în vr'o scaldă de modă, ca să Vă vindecați de vr'un inconvenient, de care nici nu suferiți, sau de vr'un morb, care nici nu are leac. Astfel publicul vo-este specialiști. Recunosc, că dacă e vorba de oare-careva part: a corpului care suferă de oare-careva morb local, care are lipsă de mâna ageră și ușoară a chirurgului, atunci specialistul e neapărat de lipsă. Pentru asigurarea rezultatelor sigure pe tere-nul operativ este de lipsă de mână și ochi siguri, dar că are cineva să vorbească de specialiști pre terenul morburilor interne, aceea e o adevărată absurditate. Publicului îi place să vorbească despr constituție și naturel și pre lângă toată judecata aceasta serioasă face tocmai din contră atunci, când aleargă pre la specialiști, sau după cam s'au îndatinat a zice la isvor. Și pre când face aceasta, că se adresează la medic străin, păoște că și-a uitat cheea de

la lacată acasă în mâna medicului cunoscut. Toată etica noastră se reduce la principiul iubirii deaproapelui și de sine. Înțeleg prin aceasta raportul între medic și pacienți.

Dacă D-Voastră Vă adresați la avocat, acela ia dela D-Voastră informațiune, pre care o păstrează în cutia de metal, pe a căruia acoperiș stă numele D-Voastră scris cu litere aurit; și de aci Incolo D-Voastră și avocatatul D-Voastu sunteți una. În praxa medicală lucrul stă cu totul altminterlea; singura legătură materială între medic și pacient este ori poate fi aceea, că medicul prescrie medicina. Pacientul miroasă și earăș miroasă, sau chiar roagă pre vr'un prieten, care are un nas mai bun, să știe ce e în sticlă, dar nu poate să afie nimica, și dureros, că această împrejurare de multe-ori e cauza de ceartă între medic și pacient.

(Va urma.)

Din Bănat.

Onorată Redacțiune.

Sasca-montană 22/III 1899

Noi subscrișii, cetind o corăspundență din Sasca-montană, în coloanele pretuitului nostru ziar „Tribuna Poporului“ Nr. 45, compusă de „Sasca-montană“, la care suntem siliți noi a-i răspunde; pentru aceea rugăm pe onorata redacțiune, să binevoiască a da loc și acestor sîre în mîritul nostru ziar „Tribuna Pop.“ Așadar, Sasca-montană răspunde la două corăspundențe deodată, una din „Trib. Pop.“ Nr. 30, în afacere cu cassa noastră de păstrare, și alta din Nr. 34 al „Gazetei Transilvaniei“, pentru „Un învățtor harnic“, la care noi corăspundenții acestor corăspundențe, replicăm Sasca-montanului, pe această cale a publicității. Mai înainte replică Sasca-montanului, în chestiunea casei de păstrare, dar mai înainte de toate fac atenție pe Sasca-montan după zisa lui: că dacă ar fi produsul acelor corăspundențe spiritul oceanilor noștri, te-ai bucura, poți să fi foarte mîndru, Sasca-montan, căci e chiar al nostru produs. Mai zici, că sub masca noastră, un alt individ compune. Aici Sasca-montan fără vătămare, îți spunem curat că nu-i așa. Așadar zici că Vasile Omescu, prin corăspundența sa, se încearcă a discredita cassa noastră de păstrare înaintea publicului, și mai zici că este purtat de altul de nas, și că s'au supărat pe directorul executiv. La aceste îți răspund: nu voim a discredita Banca înaintea publicului, nu suntem purtați de nas, ci nedreptatea ce ni-s'au făcut nouă dela direcțiunea Băncii, necăpătând noi un împrumut nici de 50 fl., fiindcă acționari cu garanțe destul de bună, pentru clemenții noștri. Văzînd noi această nedreptăte, am trebuit să ne vîităm contra acesteia, dar aici am trecut o treaptă, fiind noi a merge cu Interpelarea noastră la ședința Direcțiunei, ne-au rîpîns, apoi n'am mai vrut să mergem dela Caiata la Anna, și insinuînd noi dlui contabil, dl director se simți cu musca pe căciulă, și nu noi ne-am supărat pe el, după cum zice Sasca-montan, ci el pe noi. Îți mai zicem noi, Sasca-montan, lobșgia s'a deșfîințat, și libertatea a înflorit. Dl director, numai pe cănele lui îl poate scoate afară dar pe noi, ca oameni fără ai zice lui ceva, nu. Apoi vezi Sasca-montan! de colo rîspîns, de dincoaci alungat, acestea ne-au făcut a veni pe calea aceasta a publicității, fiindcă mulțămîntă providenței cerești, avem și noi presa noastră, unde ne mai putem mîngăia, de supărările celor fără de lege ce ni-se va întîmpla. Așa dar asta este cauza, dar nu cum zice Sasca-montan, că a discredita Banca. Mai zici că scopul unui institut de credit nu este a da bani împrumut celor cu plăți grase, și celor ce pot becheri noaptea și ziua. La astea zic, Sasca-montan! auzi numai de plățile noastre că-s grase, dar de lucrarea cea crăncenă a noastră în adăncimea (?) noastră, aceta nu ști nimic. Fii bun, unde nu ști de tot treaba fii atât de cuminte, de a nu zice nimic, dar una mă mir, fiind noi cu plăți grase, eu cred atunci și plătim bine, și tot noi nu căpătăm, atât știu, că statutul Băncii zice, ori care om din Sasca-m. și jur, cari au ipotecă ori garanțe va căpăta bani împrumut. Întru altele mai zici: că, dacă direcțiunea a rîpîns cererea de a acorda împrumute cambiale pe conta acției noastre, e foarte corect; mai zici că noi am amenințat a ne vinde acțiunile la străini. Aceasta nu e adevărat nu vî fle frică, că noi nu le-om vinde, dacă căpătăm de 4-5 ori cât plătește dănsule, de altă parte mai zici, că avem plăți bune, la oculte noastre, și pe lângă aceea fonduri de ajutoare. Acestea că le avem, Sasca-montan! este fala noastră, și apoi mai zici și aceea că cu Vasile Omescu, la atare cambie subscrișă de mine pentru un atare om, și trecînd termenul ei, nu am aflat de a regula cambie. Bine zici aci, dar în primul loc avea cîientul meu a se grijii cu nou țînut termenul în mînt, dar pentru aceea Banca nu și-au perdut din capita lul ei.

Vasile Omescu, Mihai Băiaș,
Alexandru Băiaș,
oameni.

Onorată Redacțiune!

Rog a publica în coloanele pretuitei „Tribuna Poporului“ de Dumineca următoarele:

La corăspundența subscrișă de Sasca-montan publicată în Nr. 45 vin a zice: Principiul meu este: dacă sum atacat de cineva, înainte de a mă rectifică, totdeauna esaminez persoana

cu care am de lucru ca să mă conving, oare merită a sta de vorbă cu ea ori ba. Pe Sasca-montan necunoscîndu-l, și conform principiului meu neputîndu-mă acum rectifica, rog a-și arăta stimatul nume, ca să vorbim pe față și nu din tufă.

Filip Băiaș, învățtor.

NOUȚĂȚI

Arad, 30 Martie n. 1899.

Dările. Direcțiunea percepțiunilor din Arad a orînduit, ca dările ce nu vor fi plătite până Joi, 30 Martie, să fie strinse cu execuții. Deoarece-ce însă în aceea zi a fost tocmai *Joia mare* a sîrbătorilor de Paști apusene, s'a amînat termenul până Marti, 4 Aprilie n. Cine nu și va plăti darea de anul trecut până la 15 Aprilie, nu se va putea folosi de dreptul său de alegător. Restanțele cvartalului dela anul nou până azi se ridică în Arad numai la 8-10.000 florini.

Slovacii din Nădlac, vor da Luni, 3 Aprilie, o reprezentație teatrală în sala cea mare a primăriei. Piesa este originală slovacă, din viața poporală, de la cel mai bun scriitor teatral slovac. După reprezentație va fi joc.

Din protopopiatul Lipovei. Toți Românii ortodoci din diecesa Aradului, și au îndreptat privirile, în zilele din urmă, asupra protopopiatului Lipovei; și nu fără cauză, căci fiecare dorește a ști: cine va învinge la alegerea de deputat sinodal?

Precum știut este candidații erau: *Dr Ioan Suciu*, avocat în Arad, și *Octavian Putici*, subjude reg. în Recaș. Acesta din partea „neamurilor“, pentru care s'a și pus luptă mare la cale, căci în comuna Chelmac a umblat *antistea comunală în frunte cu judele I. Aurel Jucu* și toți argații acestuia, din casă în casă începînd Duminecă dimineața dela 5 oare. Aici numai neguțatorul *Teodor Muntean* a țînut pept cu neamurile. De chinezul păcătoș nu-i mirare, că și d-sa numai cu neamurile sale cărmuește comuna! Așa dară „neamuri la neamuri.“ N'au fost angajate numai antistiele comunale, ci și toți pădurarii și „oberjagării“, cu servitorii lor. — *Iohann Tomiu* (neamt) pădurariul din Chelmac și *Sirbul Milan* din Belotînj și-au făcut de cap. — Resultatul votării în Chelmac: *Dr Suciu 25, Putici 113*; — în Belotînj: Suciu nici un vot. Dovadă că învățtorul *Bogoiu* a avut drept când a zis, că prota n'a făcut nimic, dar d-ta cu „iagărul“ și cu sumarii? În Lalașînj a decurs alegerea frumos.

Constituit sinodul, alegîndu-și președinte pe părințele *Hadan*, notar învățtorul *Stefan Mihailovici* și doi bărbați de încredere: e pitropul bisericesc și neguțatorul *Teodor Gerba*. S'au prezentat apoi o rugare subscrișă de 20 voturi, ca alegerea să fie secretă, cu sedule. — Așa s'a urmat până la 4^{1/2} ore. Nime nu știa că cine va eși ales, și răspundea: „vom vedea Domnule, cine va eși din — oală!“ Resultatul votării: *Dr Suciu 43, Putici 38*. — Părințele *Hadan* ca președinte, bravul învățtor ca notar și harnicul neguțator *Gerba* ca bărbat de încredere, au grijit ca alegerea să decurgă după lege și în cea mai frumoasă ordine.

Din Cavin ni se scrie: În comuna noastră *Cavin* nefericitul și de toți urgisitul *George Cămpean*, scriitorul nostru, de 7-8 ani de când e în satul nostru n'a făcut alta de cât vrajbă și ear' vrajbă.

Ațța pe unul contra altuia și pe urmă tot el le făcea instanții mincinoase. Bătea pe oameni, ear' când noi li ceream seamă de ce face înaintea dlui notar se făcea că e beat nefericitul.

În protocoalele de porție încă a făcut cele mai mari încredături, luînd după noi porție și iertată și neiertată.

Necăjiți pentru toate faptele lui ne-am dus mai de multe ori și am rugat pe dl notar al nostru să i de drumul, ear' înzadar, nu ne a ascultat. Văzînd că rămîinînd acest nefericit și mai departe în comuna noastră o încercă și învîrjbește spre rîul nostru, pentru a ne scăpa de el am luat tot satul advocat contra lui.

Bătaia lui D-zeu, care vede și știe toate, și urgia noastră, a poporului l'a ajuns acum. Mercuri în 17/29 Martie a și fost în sat

dl advocat *Barabăș Béla* cu dl fibrîu *Féczely* și au căutat protocoalele și libelele oamenilor, unde a aflat smintele cele mai mari.

Nefericitul de scriitor însă cu 2-3 zile înainte a fugit din sat să nu fie de față și să de seama, pentru că grele i-a fost păcatele.

Dl fibrîu a poruncit dlui notar că acest nefericit mai mult în cancelarie să nu pună piciorul.

Români! Grijiiți, fiți cu ochii în patru și în satele voastre cu nici un preț nu-l primiți, pe acest nefericit! Noi știm ce a făcut în satul nostru și nu am dorl ca și alt sat românesc să o pătească.

Mai mulți *Cavineni*.

Din Berzova ni-se scrie:

Părințele *Iosif Clombeșiu* din Berzova, în zilele cele mai de aproape se mută la *Susanoveți*; în locul d-sale voește să vină: sau preotul din *Giulița Iosif Popoviciu*, sau fiitorul ginere a bravului econom *Baltea Alexandru*.

Să le ajute Dumnezeu!

Cas de moarte. Fruntașul econom din *Uzdin*, *Iosif Botică* fost jude comunal și epitrop bisericesc, ear de presinte membru în reprezentanța comunală și în comitetul parochial, au îndurat o îndoită și ireparabilă lovitură prin pierderea ambilor săi fiu, în 2-3 zile unul după altul, și anume cel mai mare *Ioan (Iota)* în etate de 39 ani, în 2 Martie a. c. v. au sămînat la câmp ovēs ear după 6-7 zile adecă în 8 au rîposat ear' în 9 a fost așezat în mormînt spre odihna vecinică. Cel mai mic *Teodor (Toșa)* în etate de 30 ani, fost bun și zelos cântăreț bisericesc și un foarte bun tipicăș după îngropăciunea fratelui său și-a dat sufletul, ear mîne-zi adecă în 10 Martie a fost și el în mormîntat deosebit și cu meritată pompă, participînd doi învățatori apoi colegii săi, cântăreții bisericii, precum și un număr public de ambele sexe.

La finea ceremoniei învățtorul diriginte dl *Aug. Bontilovici* ja țînut o cuvîntare funebră, schițînd pe scurt din viața defunctului mai cu seamă bunătatea și zelul ce l'a avut față de sînta biserică, de aceea și publicul asistent n'au putut rezista suspinelor și lacrimilor, scriînd că astfel de tineri cu exemplară purtare morală-religioasă și bisericească, rar se află în ziua de azi.

Să zicem deci ambilor frați rîposati:

Fie-lă țîrlina ușoară și memoria binecuvîntată, ear intristaților părinți și duioaselor soții văduve, bunul Dzeu să le dea țîrlă de a putea suporta această ireparabilă și dureroasă pierdere, ca astfel să poată înfrigi de creșterea și norocirea minorenilor orfani rămași după rîposării frații!

În veci pomenirea lor.

Repriviri economice:

Prețuri:

Grâu:	s'a vîndut cu fl.	9.90-9.95
Sîcără:	„ „ „	7.65-7.90
Orz:	„ „ „	6.35-6.55
Ovēs:	„ „ „	5.80-6.17 ⁵
Cucuruz (porumb) vechiu	„ „ „	4.52 ⁵ -4.60

Prețuri cu termîn.

Grâu pe Martie	„ „ „	fl. 10.33 10.79
„ Aprilie	„ „ „	9.65-9.99
Sîcără: „ Martie	„ „ „	7.90-8.11
Cucuruz: pe Maiu	„ „ „	4.54-4.56
Ovēs: pe Martie	„ „ „	5.72-5.77

Diverse:

Făină de grâu:	No	0	1	2	3	4	5	6	7
fl.	16.20	15.00	14.40	13.00	13.10	12.10	10.20		
7 și jum. 8	8.20	6.60							

Făină de sîcără:	No.	00	0	0I	I	II	III
fl.	18.70	13.20	12.70	12.30	11.30	9.70	

Tărițe fine fl.	5.00	comune fl.	—		
Meiu (măl. măr.) Nr.	0	1	2	3	4
fl.	11.75	11.25	10.75	10.25	9.50

Fasole albă s'a vînd.	cu fl.	6.50-7.00	100 kl.
boabe rot.	„ „ „	7.25-7.75	„
Lîntă fără gărgărițe	„ „ „	10.00-16.00	„
Mac	„ „ „	30.00-33.00	„
Semîință de cânepă	„ „ „	—11.50	„
Chim	„ „ „	—28.00	„
Unsoare de porc	„ „ „	54.50	„
Slînină	„ „ „	45.50-48.50	„

Prune	80/85 bucăți bosniece	fl. 13.25
„	95/100 „ „	10.25
„	115/120 „ „	8.50
„	80/85 „ sîrbești	13.1/2
„	95/100 „ „	9.75

Semîințe:

Trifoiu roșu:	recoltă de 97 cu fl.	87.00-40.00
„	„ „ „	98 „ 43.00-50.00
Lucernă: ung.	„ „ „	97 „ 38.00-42.00
„	„ „ „	98 „ 42.00-50.00
In, după calitate	„ „ „	11.00-12.00
Ulei de napi	„ „ „	33.00

Petroleum american rafinat	fl. 22.75	100 kl
„ rusesc	„ „	20.25
„ de Orșova	„ „	19.25
„ de Brașov	„ „	18.25
Spirit grob pentru rafinat	fl. 17.25	—17.50
Lînă: de vară	„ „	fl. 92.00-93.00
„ vîntată	„ „	85.00-86.00
„ albă	„ „	95.00-10.00

Pei lucrute:

prima Einsatz-Terzen	10-13 Kl	fl. 138.00-140.00
„	14-20 „	144.00-148.00
„ Zweisatz	20-22 „	130.00-132.00
„ Dreisatz	20-24 „	135.00-138.00
„	25-28 „	140.00-142.00
„ de bivoli	28-32 „	142.00-144.00

Posta redacției.

Berzova (plugari jupuși). Arătare contra aceluia advocat faceți la Camera advocațială de aici. — Contra notarului arătar: la vicșpan. Dacă datorășul nu se apără tot cu un advocat, poate!

Sasca-montan. Cea privitoare la învățtorul *F. B.* nu scoțim de trebuință a se publica, de oare-ce deși scurt, dar se apără dl învățtor el singur.

Fesac. Dacă dl învăț. are greșeli de cari scrii, întăiu arătare la consistor și numai apoi vorbă pe la foi. Dorim de altfel îndreptare în toate privințele.

ULTIME ȘTIRI

Din Camera României.

Declarația opoziției. — Răspunsul majorității.

În ședința dela 19 Martie n. dl *Al. Marghiloman*, în numele opoziției a declarat că în urma celor cuprinse în broșura anonimă despre „politica de naționalități a lui *Bánffy*“, crede că dl *Sturdza* nu mai trebuie și nici nu mai poate fi tolerat să rămîin la putere.

D. *Sturdza* a răspuns punct de punct la toate năzdrăvniile broșurei. Și-a exprimat apoi mirarea și regretul, că bărbați politici români dau însemnătate unei broșuri anonime, care și în Ungaria a fost declarată de un fabricat tendențios a vreunui „străber“ oare-care.

La propunerea *Președintelui Camerii* s'a votat apoi cu 90 voturi contra 18 ale opoziției încredere deplină în patriotismul și înțelepciunea dlui *D. Sturdza*.

Monarchia în China.

Viena, 30 Martie.

Corabia de războiul „*Saida*“, care plecase către America, pe drum a căpătat ordin să meargă în portul chinez „*Hong-Kong*“. Corabia „*Elisabeth*“ sosise acolo mai înainte. Acum sunt acolo 5 corabii de războiul austro-ungare.

Din Budapesta.

30 Martie.

Mai multe deputațiuni au fost la *Szell*, pentru a l' ruga să schimbe pe fișpani. Ministrul president le-a răspuns, că el nu va face de loc schimbări printre fișpani, deoarece trebile interne le duce numai în mod provisor și el nu vrea să lege mîinile în chestiuni de persoane urmașului seu.

Tot mai întefit se răspîndesc știrile, că încă în anul acesta vor fi noue alegeri dietale.

Editor: *Aurel Popovici-Bărlan*.

Redactor responsabil *Ioan Russu-Sîrb*.

„Ioga Ilustrată“. Redacția și adresa: Strada Sărindar Nr. 11 în București.

Apare în fiecare Sămbătă.

A apărut Nr. 7 din 13 Februarie. Odată cu numărul acesta se imparte un supliment gratuit, care reprezintă un tipar croit de foi noi, fără cusătură îndărăt și cu nasturi în părți în mărime naturală.

Cuprinsul acestui număr e variat și interesant atât în ceea ce privește moda cât și partea literară și lucrul de mână. Se continuă publicarea romanului „Oroberta“ de Leon Barra-cand.

Prețul abonamentului la „Moda Ilustrată“.

Un an în țară. Lei 10—în străinătate. Lei 13.—
Șase luni 5— 6.50
Trei luni 3— 3.50

Avis important.

Cererile de abonament trebuie însoțite de un mandat poștal sau de valoarea abonamentului în mărci poștale.

Călimdarul Minervei

Cel mai valoros și mai frumos calendar din câte au apărut până acum în limba rom.

Intreg cuprinsul e original.

Cele mai minunate ilustrațiuni ce au ieșit din alelior tip. române.

Multe din ele reprezintă localități și porturi din Ungaria și Transilvania.

Călimdarul acesta apărut în tipografia Minerva din București e atât de bogat în cuprins atât de frumos în cât ar fi o pagubă pentru preoți, învățătorii, notarii, avocații, medicii și toți inteligenții români. Dacă nu s'ar cumpăra acest călimdar pe 1899.

Prețul 90 cr. trimis franco.

Se poate cumpăra dela Administrațiunea „Trib. Poporului“.

ANUNȚ.

Un învățator gr.or. român cu caracter nepătat având o praxă metodică foarte bună, dexteritate musicală temeinică și voce plăcută de

BARITON

precum și dexteritatea în ori și ce fel de cântări bisericesti, — din considerare că în comuna în care de present să află, — nu-și poate valida puterile pe terenul muzicii vocale (corale), dorește a să strămuta tot în calitatea de inv. în o atare comună, în carea un atare individ ar fi bine primit și venit. Locuri cari pot servi ca centre sau chiar și comunele ce sunt în nemijlocită apropierea de tron, sunt preferite.

Condițiunile se stabilesc reciproc — prin mai jos însemnata adresă

Posta restante.

KOSOVA

Krassó Szörény m.

Allegro appassionato.

293 6-6

ALEXA PERIAN,

primul croitor de haine pentru cavaleri în Oravița.

își recomandă

309 2-3

Atelierul seu bogat asortat

cu cele mai fine și moderne postavuri englezești.

Confecționează și reverenzi pentru preoți în tot fașonul.

Prețuri de tot moderate.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

(266) 89—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cele mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Ciomad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

! Intrec ori ce concurență chiar din capitală.!

Unicul magazin pentru tapetărie de hârtie în Arad;

și cel mai ieftin isvor de cumpărat

Infintată în 1876

Infintată în 1876

Am onoare atrage atențiunea On. public cu intrarea sezonului de primăvară asupra tapetăriei locuințelor în ori ce stil corespunzător celor mai moderne exigențe, pe lângă deplină garanție

Arangiarea de locuințe, comande de mobile după ori-ce desemn, saloane, dormitoare, prânzitoare, casine și cafenele după stil, decorare de săli etc.

Atelier pentru facerea steagurilor, steaguri pentru reuniuni, prapori pentru bisericii brodate sau colorate, pantlice pentru steaguri

Mese de biliard transformare și îmbrăcare.

Se primește garanță pentru transformarea meselor de biliard și îmbrăcarea lor cu postav, fie în loc sau provincie.

Cu toată stima:

Beran Antal

305 5-6

tapetar și decorator. Piața libertății (szabadság-tér 20) Arad.

In deposit perdele de pluș, draperii gata, aplicații până la cea mai fină calitate.

ANUNȚ.

Subscrisul îmi permit a anunța cu stimă P. T. Public din Oravița și jur, că am deschis

din 15 Septemvrie anul trecut în casa lui Medi (mai înainte Végh)

un

SALON DE CROITORIE

pentru haine bărbătești, și că cunoștințele mele în croit și executare fină, ce mi le-am câștigat în decurs de mai mulți ani în capitală mai ales la croitori de curte, unde am fost în condiție, mă pun în poziție a putea servi pe On. mușterii, cari mă vor onora cu comande, cu croiala cea mai nouă engleză și franceză, rugându-i totodată a mă onora cu comande de

Primăvară și vară

Pentru serviciu real și efeptuire solidă garantează cu toată stima

P. Colariu,

303 2-2

croitor.

în casa lui Medi (mai înainte Végh)
etagiul I. Nr. 2.